

MODÜL 14

ZAMAN ULAÇLARI I. / TEMPORAL CLAUSES I.

İçindekiler / Contents

	sayfa
Bölüm 1. -Dir	1
Bölüm 2. -DEn/DİĞİndEn beri	4
Bölüm 3. -DI -(y)Ell beri	6
Bölüm 4. Karışık alıştırmalar / <i>Mixed exercises</i>	8
Bölüm 5. Tartışma soruları / <i>Discussion questions</i>	9

BÖLÜM 1: -Dir

ÖRNEK KONUŞMA

Doktor : Buyrun Mehmet Bey. Şikayetiniz nedir?

Mehmet: Çok kötü öksürüyorum Doktor Bey.

Doktor : Ne zamandır öksürüyorsunuz?

Mehmet: Üç gündür.

Doktor : Sigara içiyor musunuz?

Mehmet: Evet. Ta lise yıllarında başladım.

Doktor : Yani kaç yıldır içiyorsunuz?

Mehmet: Yaklaşık on beş yıldır.

Doktor : On beş yıl mı? Sanırım artık sigarayı bırakmanız gerekecek.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Doktorlar yıllardır kansere bir çare bulmaya çalışıyorlar.
2. Bizim mahallenin jeneratörüne yıldırım düşmüş. Üç gündür elektriğimiz yok.

3. Yarım saattir bu filmi seyrediyorum ama hala neler olduğunu anlamadım.
4. İnsanoğlu asırlardır uzayın sırlarını çözmeye çalışıyor.
5. Aylardır arıyoruz, ama bir türlü istediğimiz gibi bir ev bulamadık.
6. Kaç zamandır kitapçılarda Haldun Taner'in sevdiğim bir romanını bulmaya çalışıyorum.

ALİŞTIRMALAR

A. Aşağıdaki cümleleri "-Dir" ile birleştirin.

Connect the following sentences using "-Dir."

Örnek:

Banu 1998'de bir bankada çalışmaya başladı. Hala aynı bankada çalışıyor.
Banu birçok yıldır aynı bankada çalışıyor.

1. Zehra on gün önce tatile çıktı. Hala tatilde.
2. Kadir Bey ile Kadriye Hanım elli beş yıl önce evlendiler. Hala evliler.
3. Hülya bir saat önce aerobik yapmaya başladı. Hala yapıyor.
4. Genel Müdür üç saat önce yardımcılarını toplantıya çağırdı. Toplantı hala devam ediyor.
5. Çikolata fabrikasındaki işçiler iki ay önce greve gittiler. Hala grevdeler.
6. Mehmet üç yıl önce dünyayı gezmeye başladı. Hala geziyor.
7. Cemile iki saat önce hıçkırmaya başladı. Hala hıçkırıyor.
8. Aysun ve kocası 1994 yılında kendi evlerine taşındılar. Hala o evde oturuyorlar.

B. Fadime Hanım beş çocuk annesi bir ev kadını. Şu anda hayatının ne kadar monoton ve yorucu olduğunu bir arkadaşına anlatıyor. Aşağıdaki bilgileri okuyun ve arkadaşına neler söylediğini örneğe bakarak tahmin edin.

Fadime Hanım is a housewife and the mother of five children. Right now she is talking to her friend about how dull and arduous her life is. Read the information provided below, look at the example and find what she is telling her friend.

Örnek:

Bir sinemaya en son Nisan'da gitti. Şimdi Kasım.
"Sekiz aydır sinemaya gitmedim."

1. 2005'te bir hafta tatil yaptı, bir daha da tatile gitmedi.
2. Kuaföre en son bir yıl önce gitti.
3. Televizyonda bir filmi başından sonuna kadar en son iki ay önce seyretti.
4. İki yıl önce bir kitap okumuştı, bir daha okumadı.
5. Üç ay önce yeni bilgisayar aldı. Bilgisayarı ambalajında duruyor.
6. Tiyatroya en son 2001'de gitmişti.

C. Aşağıdaki sorulara cevap verin. (Cevaplarınızda **günlerdir, haftalardır, aylardır, yıllardır, asırlardır, kaç zamandır** sözcüklerini kullanın.)

*Answer the following questions. (Use the expressions **günlerdir, haftalardır, aylardır, yıllardır, asırlardır, kaç zamandır** in your answers.)*

Örnek:

Mustafa'nın birkaç gün önce boğazı ağrımaya başladı. Doktora gittiğinde ne der?
"Günlerdir boğazım ağrıyor. "

1. Ayşe'nin bu hafta sınavı var. Günler öncesinden ders çalışmaya başladı. Ne der?
2. Mustafa ile Mehmet yıllarca görüşmediler. Birbirlerini sonunda gördüklerinde ne derler?
3. İnsanlar asırlar önce savaşmaya başladılar hala savaşıyorlar. Tarihçiler ne derler?
4. Muazzez haftalar önce rejim yapmaya başladı. Hala yapıyor. Spor kulübündeki arkadaşlarına ne der?
5. En son sekiz ay önce yağmur yağdı. Hala yağmur yok. Hava durumunu veren spiker ne der?
6. Nezih birkaç saat önce sinemanın önünde kız arkadaşını beklemeye başladı. Kız arkadaşı geldiğinde ona ne der?
7. Sami dün gece çok hastaydı, saat sekizde yattı. Şimdi sabah on bir ve hala uyuyor. Karısı telefonda patronuna ne der?
8. Sedat 2001'de üniversiteye girdi. Daha mezun olamadı. Annesi nasıl şikayet eder?
9. Necla her alışverişe çıkışında dükkanlarda sevdiği bir şarkıcının CD'sini arıyor ama bir türlü bulamıyor. Necla kocasına nasıl şikayet eder?
10. Güliz son zamanlarda bir türlü arkadaşlarıyla buluşmaya fırsat bulamadı. Arkadaşları ne der?

- Ç. **Günlerdir, haftalardır, aylardır, yıllardır, asırlardır** sözcüklerini kullanarak kendiniz ile ilgili cümleler kurun.

*Form sentences about yourself using **günlerdir, haftalardır, aylardır, yıllardır, asırlardır**.*

Örnek:

***Günlerdir** bir rapor üzerinde çalışıyorum. Hala bitmedi.
Aylardır bir İtalyan lokantasına gitmedim.*

BÖLÜM 2: -DEn/-DIğIndEn beri

ÖRNEK KONUŞMA

Zeynep : Necmi ocağa bir bakabilir misin? Sol arka gözü **dünden beri** yanmıyor.

Necmi : Yine mi? Bu ocağın nesi var anlamıyorum. **Aldığımızdan beri** doğru dürüst çalışmıyor. Neyse ki garantisi henüz bitmedi. Ben en iyisi yine servisi çağırayım.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Benim babam otuz yıldan **beri** aynı işte çalışıyor.
2. Ozon tabakası delindiğinden **beri** bilim adamları insanları güneşin zararlı ışınlarına karşı uyarıyorlar.
3. 1987'den **beri** evimizin borcunu ödüyoruz. Nihayet bitti.
4. Yeni işime geçtiğimden **beri** çok çalışıyorum.
5. Çocuklar teneffüse çıktıklarından **beri** koşuyorlar.

ALİŞTIRMALAR

- A. Bölüm 1, Alıştırma A'daki cümleleri bu sefer "**-DEn beri**" ile birleştirin.

*Connect the sentences provided in Section 1, Exercise A with "**-DEn beri**."*

Örnek:

Banu 1996'da bir bankada çalışmaya başladı. Hala aynı bankada çalışıyor.
*Banu 1996'dan **beri** aynı bankada çalışıyor.*

B. Aşağıdaki cümleleri "**-DIĞIndEn beri**" ile birleştirin.

*Connect the following sentences using "**-DIĞIndEn beri**."*

Örnek:

Cevdet eve geldi ve televizyon seyretmeye başladı. Hala televizyon seyrediyor.
*Cevdet eve **geldiğinden beri** televizyon seyrediyor.*

1. Bülent sınıfa girdi ve sakız çiğnemeye başladı. Hala çiğniyor.
2. Bu sabah uyandım ve evi temizlemeye başladım. Hala evi temizliyorum.
3. Okuldan mezun oldun ve hemen çalışmaya başladın. Hala çalışıyorsun.
4. Ali eve geldi ve hemen yatıp uyudu. Hala uyuyor.
5. Arabamıza bindik ve radyo dinlemeye başladık. Hala dinliyoruz.
6. Fatma işyerine geldi ve hemen bilgisayarın başına geçti. Hala bilgisayarın başında.
7. Öğrenciler kütüphaneye girdiler ve hemen Atatürk'ün hayatı ile ilgili bir kitap aramaya başladılar. Hala arıyorlar.
8. Mustafa Bodrum'a taşındı ve her gün yüzmeye başladı. Hala yüzüyor.
9. Çocuklar, üç saat önce okuldan geldiniz ve hala oyun oynuyorsunuz. Haydi artık ödevlerinizi yapmaya başlayın.

C. Burak hayatında bazı değişiklikler yaptı. Aşağıda bu değişikliklerin bir listesi var. Örneğe bakarak bunları ne zamandan beri yaptığını söyleyin.

*Burak has made some changes in his life. These changes are listed below. Look at the example and explain how long he has been doing these things using "**-DIĞIndEn beri**."*

Örnek:

..... işe artık arabayla değil otobüsle gidiyor.

Arabası bozulduğundan beri işe arabayla değil, otobüsle gidiyor.

Benzin fiyatları arttığından beri işe arabayla değil, otobüsle gidiyor.

Burak.....

1. her gün düzenli jimnastik yapıyor.
2. günde iki defa diş ipiyle dişlerini temizliyor.
3. cebinde arabasının yedek anahtarı ile geziyor.
4. sigara içmiyor.
5. hiç tatil yapmıyor.
6. yazları fazla güneşte kalmıyor.
7. Fransızca dersleri alıyor.

- Ç. **Çocukluğunuzdan beri** neler yapmaktan hoşlanırsınız/ hoşlanmazsınız?
neleri yemeyi seversiniz/ sevmezsiniz?
Üçer şey bulunuz.

Since your childhood, what are the things you like/dislike doing?
what are the things you like/dislike eating?
Find three things each.

BÖLÜM 3: -DI -(y)EII / (y)EII (beri)

ÖRNEK KONUŞMA

Hasan : Hayrola Hüsnü. Evlendin evleneli yüzünü göremez olduk. Yoksa eşin sokağa çıkmaya izin vermiyor mu?

Hüsnü : Dalga geçme Hasan. Daha bugün balayından döndük. Merak etme, yarın kahveye uğrar hepinize merhaba derim.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Beş yaşındaki kızımızın saçlarını kısacık kestirdik kestireli herkes onu oğlan çocuğu sanıyor.
2. Komşumuzun oğlu keman dersleri almaya başladı başlayalı evde oturmak imkansız oldu.
3. Yavuz okuldan mezun oldu olalı iş arıyor.
4. Arkadaşım Amerika'ya gideli (beri) bir defa olsun aramadı.
5. Yeni evime taşınalı (beri) bir defa bile eski mahalleme uğramadım.

ALİŞTIRMALAR

- A. Aşağıdaki sorulara "-DI -(y)EII" kalıbını kullanarak cevap verin.

Answer the questions below with "-DI -(y)EII."

Örnek:

Yeni bir ilaç kullanmaya başladınız. Şimdi sürekli başınız dönüyor. Doktorunuza ne dersiniz?

Bu ilacı kullanmaya başladım başlayalı başım dönüyor.

1. Yeni bir eve taşındınız. Ama çok pişmansınız. Geceleri komşuların gürültüsünden uyuyamıyorsunuz. Ev sahibine ne dersiniz?

2. Daha iyi görmek için lens aldınız. Ama şimdi sürekli gözleriniz kızarıyor. Doktorunuza ne dersiniz?
3. Oğlunuz yeni bir çocukla arkadaş oldu. Şimdi evden içeri girmiyor. Çocuğun annesine ne dersiniz?
4. Arkadaşınız aşık oldu. Şimdi hiç yemek yemiyor. Ona ne dersiniz?
5. Arkadaşınız eski bir araba aldı. Şimdi tamirciden çıkmıyor. Ona ne dersiniz?
6. Yeni doğmuş bebeğinizle eve geldiniz. Ama bebek sürekli ağlıyor. Doktora telefon edip ne dersiniz?

- B.** Süleyman dört sene önce köyünü terkedip İzmir'e yerleşiyor. Süleyman gideli (beri) köyünde birçok değişiklikler olmuş. Süleyman'ın bir akrabasının bir ziyaretinde Süleyman'a neler anlattıklarını bulun. Aşağıdaki bilgilerle cümleler kurmak için şu fiilleri kullanın:

Süleyman left his hometown four years ago and settled in İzmir. There have been a lot of changes in his village since he left. Find what a relative is telling Süleyman during one of his visits in İzmir. Use the following verbs to form sentences with the information below.

köyü terketmek
 köyden ayrılmak
 köyde yaşamamak
 kente taşınmak
 kente göç etmek
 gitmek

Örnek:

“Süleyman, köyümüzde neler oldu, biliyor musun?
 Sen köyü terkedeli (beri) köye elektrik geldi.”

1. köye elektrik gelmiş
2. yolların çoğu asfalt olmuş
3. köy halkının bir kısmı Ankara'ya göç etmiş
4. köye yeni ilköğretim okulu yapılmış
5. köye bir cami daha yapılmış
6. köy kızlarına kilim ve halı dokuma kursları açılmış
7. köye birçok yeni ev yapılmış
8. köye telefon bağlanmış
9. köye bir marangoz gelmiş
10. köyden birkaç genç üniversiteyi kazanmış

BÖLÜM 4: Karışık alıştırmalar / Mixed exercises

- A. Aşağıdaki zaman belirteçlerinden hangilerinin **'-Dir'** hangilerinin **'-DEN beri'** ile kullanıldığına karar verin. Bazı belirteçlerin her iki kalıpla kullanılabildiğine dikkat edin.

*Decide which of the following is used with **'-Dir'** and which ones are used with **'-DEN beri'**. Note that some of them can be used with both.*

1. son savaş	6. dün
2. on yıl	7. 2 dakika
3. 3 gün	8. geçen hafta
4. yeni yıl	9. 7 ay
5. Ramazan Bayramı	10. sabah

- B. Birçok mucit sayesinde bugün hayatımız çok daha rahat. Aşağıda bazı icatlar mucitleri ve tarihleri ile size veriliyor. Örneklerdeki kalıpları kullanarak insanların hayatının nasıl değiştiğini açıklayın.

Our lives are much easier today, thanks to many inventors. Some important innovations are provided below with their inventors and the year they were invented. Explain how people's life is different today using the forms in the examples.

Örnek:

Edison 1879'da ampülü buldu.

*İnsanlar 1879'dan beri geceleri erken yatmak zorunda değiller.
İnsanlar 128 yıldır geceleri rahat kitap okuyabiliyorlar.*

1. Volta 1880'de elektrik üreten pili icat etti.
2. Bell 1876'da telefonu yaptı.
3. Fleming 1928'de penisilini keşfetti.
4. Röntgen 1895'te röntgeni buldu.
5. 1876'da benzinle çalışan arabalar icat edildi.
6. Wright kardeşler 1903'te bir uçağı uçurmayı başardılar.

- C. Aşağıda hayatımızı kolaylaştıran bazı yenilikler ve bunların sonuçları veriliyor. Bu yenilikler ve sonuçları eşleştirip örnektekine benzer cümleler yapın.

Some important innovations that have made our lives much easier are listed below with their consequences. Match these innovations with the consequences and form sentences similar to the example.

Örnek:

1. Elektronik hesap makinaları icat edildi. c. Matematik işlemlerini yapmak kolaylaştı.
*Elektronik hesap makinaları icat edildiğinden beri matematik işlemlerini yapmak kolaylaştı.
 Elektronik hesap makinaları icat edileli (beri) matematik işlemlerini yapmak kolaylaştı.*

Yenilikler:

1. **Elektronik hesap makinaları icat edildi.**
2. Uzaya meteoroloji uyduları yerleştirildi.
3. Nil Nehri'nin üstüne baraj yapıldı.
4. AİDS'e karşı ilaçlar geliştiriliyor.
5. Kameralı cep telefonları yapıldı.
6. Tüberküloz aşısı bulundu.

Sonuçlar:

- a. İnsanlar birbirlerine anında fotoğraflar gönderebiliyor.
- b. Birçok insan veremden ölmekten kurtuldu.
- c. Matematik işlemlerini yapmak kolaylaştı.**
- ç. Hastaların bir kısmı daha uzun yaşayabiliyor.
- d. Hava durumunu tahmin etmek kolaylaştı.
- e. Kıyılarda sel olmuyor.

BÖLÜM 5: Tartışma soruları / Discussion questions

- A. Son on yıldır çevre sorunları ile ilgili ne gibi önlemler alındı? Neler yapıldı? Sizce bunlar yeterli mi?

What are some of the measures taken during the last decade concerning environmental problems? What has been done? Are these sufficient in your opinion?

- B. Soğuk Savaş bittiğinden beri dünyada barışa yönelik ne gibi değişiklikler oldu? Sizce bunlar yeterli mi?

What kind of changes took place regarding world peace since the end of the Cold War. Are these sufficient in your opinion?